

rozhodnouti in merito«, tím méně to může nejvyšší správní soud, jsa soudem čistě kassatorním.

Každá strana má nárok na to, býti slyšena a zúčastniti se řízení před všemi instancemi, nikoliv pouze před mimořádnou instancí nejvyššího správního soudu!

Z vyličených důvodů mám za to, že v řízení záborovém a vyvlastňovacím nedostatek řádného doručení jest podstatnou vadou řízení a že proto shora uvedený nález nejvyššího správního soudu nemůže obstáti před bedlivějším přezkoumáním.

JUDr. Artur Werner.

D E N Í K.

Rozhodčí soudy, s nimiž se stále více setkáváme a jimž je dávana přednost před řádnými soudy, jsou také jedním z málo potěšitelných zjevů dnešní doby. Jsou znamením, že řádné soudnictví neuspokojuje v životě. Je to zejména dlouhé trvání sporů projednávaných před řádnými soudy, jež žene strany k tomu, aby daly přednost soudům rozhodčím. Obětuji raději správnost rozhodnutí a dávají přednost rychlosti jeho. Tento zjev je pochopitelný zejména ve státech a v dobách s rozvrácenou a stále klesající měnou. Neboť vnitřní hodnota toho, čeho se dostane zvítězivšímu žalobci, výrokem soudním, není už totéž, co byl zažaloval; a čím delší doba uplyne mezi žalobou a rozsudkem, tím je újma strany — klesá-li hodnota peněz — citelnější. Proto také zejména v Německu množí se rozhodčí soudy způsobem mimořádným. V časopise »Jur. Wochenschrift« (seš. 13) je si do toho trpce stěžováno. Zejména do toho, jak nevěcně a neprávnicky mnohé, rozhodčí soudy rozhodují. Pisatel ze své praxe uvádí jako zvlášť křiklavý doklad toto: Na námitku, že žalobce ještě před podáním své žaloby svou pohledávku postoupil a tudíž není oprávněn ji žalovati, bylo rozhodčím soudem odpověděno, že sice žalobce postoupil svou pohledávku, ale nepostoupil své žaloby a žalovaný byl vskutku odsouzen. Ještě horší je prý to, že rozhodčí soudy namnoze vědomě pracují proti zákonodárství; tak prý je známo, že stále rozhodčí soudy organizační obchodních zásadně se přenášejí přes ustanovení o zákazu obchodů řetězových, předražování, lichvy a ustanovení, jež těmto účelům slouží.

Jako odpomoc činí se pokusy jednak zavedením zvláštních rozhodčích soudů, v nichž by zasedali aneb alespoň před-

sedali advokáti (Anwaltsschiedsgerichte), jednak návrhy, aby řízení rozhodčí bylo spojeno s organizací řádných soudů a upraveno v civilním řádu soudním, tak aby předsednictví bylo vždy v rukou právníků a aby řízení samo, zákonem upraveno, vyhovovalo požadavku co možná největšího urychlení sporu. U nás příčina shora vzpomenutá — nestálost měny — nemusila by už podněcovati strany k tomu, aby dávaly přednost rozhodčím soudům. Činí-li tak přes to, má to svou příčinou patrně v tom, že postup před řádnými soudy je stále ještě příliš zdlouhavý.

Ohrožená justice. Pod tímto nadpisem přináší »Česká Advokacie« (č. 7.) z pera svého redaktora Dra Evžena Polana článek, jenž musí na každého, kdo je si vědom toho, co znamená spořádané soudnictví pro stát, působiti dojmem velice skličujícím. Článek tento je také z části odpovědí na to, proč dávána je občanstvem přednost soudům rozhodčím před soudy řádnými. Článek vytýká příčiny dnešního zuboženého stavu našeho soudnictví a vidí východisko hlavně v řádném honorování soudcovstva. S tím vším zajisté dlužno plně souhlasiti. Ale co ve článku zvláště zaráží a co zdá se nám býti vážnou nemocí, jíž je podle článku zachváčeno naše soudnictví, nemocí, která tkví tak hluboko, že sotva dá se vyléčiti zvýšeným platem, je ono vědomé porušování zákona, v prvé řadě zákonů procesních, jehož doklady článek přináší. Doklady opravdu zarmucující a chceme doufati, že přece jen snad zcela výjimečné. Právě-li se ve článku, že zásady ústnosti a bezprostřednosti jsou soudy vědomě porušovány, že rozhodování kolegiální jest de facto samosoudcovským, že jsou zaváděny i zcela nové (zákonu neodpovídající) formy řízení, že řízení v I. stolici vede nikoli předseda, nýbrž jeden z votantů, kdežto ostatní členové senátu pracují své věci, nebo že senátní věci projednávají se vůbec jen v přítomnosti jednoho soudce, který si pro usnesení průvodní teprve ostatní členy senátu obejde a usnesení to opět sám prohlásí, nebo že sporné jednání (bez provádění důkazů) omezuje se na konstatování souhlasu přednesu stran se spisy, a průvodní usnesení a p. — zdá se nám to vše zjevem příliš, příliš vážným a chorobným. Řízení soudní není a nesmí býti pouhou formalitou, quantité négligeable, která by mohla býti libovolně porušována. Je ve službách hmotného práva a proto porušování formálního práva působí buď přímo nebo nepřímo, ale pokaždé nepříznivě, na samu věc. Proto toto porušování procesního práva nemůže býti nikdy »v zájmu věci«, jak se ve článku praví. A nelze také souhlasiti s tím, že by soudcové »musili« porušovati soudní řád